

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

20 december 2007

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heer Frans Peeters, de dames Tinne Rombouts en Kathleen Helsen,
de heren Bart Martens en Kris Van Dijk en mevrouw Margriet Hermans –**

betreffende de werkgelegenheid in de Kempen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Recent werden er ingrijpende herstructureringen aangekondigd bij een aantal toonaangevende innovatieve bedrijven in de Kempen. De aankondiging van Janssen Pharmaceutica om bijna 700 werknemers te ontslaan in de vestigingen van Beerse, Geel en Olen en de situatie bij Nokia Siemens Networks in Herentals zijn alom bekend. Maar ook in andere Kempense bedrijven worden de laatste tijd talloze werknemers geconfronteerd met herstructureringen en de daarbij horende afvloeiingen. De VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) heeft in 2007, tot op vandaag, ten gevolge van aangekondigde herstructureringen en collectieve ontslagen, al een verlies van 1339 banen genoteerd. Ook buiten het arrondissement Turnhout delen de Kempenaars overigens in de klappen: zo zijn 250 inwoners van het arrondissement Turnhout verwikkeld in de organisatieplannen van Opel Antwerpen. Die herstructureringen zullen echter ook (indirecte) gevolgen hebben voor andere bedrijven en voor de streek in haar geheel. Reeds een aantal jaren geleden werden de Kempen geconfronteerd met belangrijke ontslagen, toen vooral in de nucleaire sector. Als gevolg daarvan keurde het Vlaams Parlement op 19 april 2006 nageenog unaniem een resolutie goed (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 675/3*).

De sociaaleconomische tegenslagen in de Kempen staan op het eerste gezicht volledig haaks op de algemene tendens van hoogconjunctuur in Vlaanderen, met sterk dalende werkloosheidscijfers en veel openstaande vacatures. Ook in de Kempen is een positieve trend merkbaar in de werkgelegenheidscijfers. De vele openstaande vacatures vormen echter geen garantie dat de ontslagen werknemers snel terug werk zullen vinden: van een heel aantal ontslagen werknemers past hun profiel niet in het gevraagde profiel van de openstaande vacatures. Bovendien is de aangroei van de werkgelegenheid en de groei van de vacatures in de Kempen kleiner dan gemiddeld in Vlaanderen: terwijl in de eerste acht maanden van 2007 in Vlaanderen het aantal vacatures volgens VDAB steeg met 23 percent, bedroeg die stijging slechts 13 percent in de Kempen. De oorzaak van die achterstand is mee te vinden in de sectorale samenstelling van de werkgelegenheid in de Kempen: de Kempen is immers een regio met veel industriële werkgelegenheid, terwijl

algemeen bekend is dat de werkgelegenheid voornamelijk groeit in de dienstensectoren.

De indieners van dit voorstel van resolutie willen vanuit de regio een belangrijk signaal geven aan de Vlaamse Regering. Zij willen dat er, in samenspraak met de regionale actoren – RESOC (regionaal sociaal-economisch overlegcomité) is daartoe het best geplaatst – een urgentieplan voor de Kempen wordt uitgewerkt. Dat urgentieplan moet concrete actiepunten, belangrijk op korte en middellange termijn, bevatten, zodat de economie van de streek versterkt wordt en er opnieuw banen gecreëerd worden om het aangekondigde banenverlies te compenseren. Voor de visie en de doelstellingen op lange termijn is de streek momenteel bezig een Streekpact op te stellen. Het urgentieplan kan gezien worden als een kortetermijnplan dat integraal deel kan uitmaken van dat Streekpact.

De indieners geven hieronder een aantal actiepunten weer.

1. De Kempen als innovatieve regio

De economie van de Kempen profileert zich als een kenniseconomie en beschikt daartoe ook over een aantal belangrijke troeven. De hoogtechnologische sectoren zijn sterk vertegenwoordigd in de Kempen in termen van arbeidsplaatsen in verhouding tot de bevolking op beroepsactieve leeftijd (6,4 percent). Ten opzichte van Vlaanderen (4,3 percent) scoren de Kempen daarmee goed.

Sinds 2000 echter stagneert de groei van het bnp in de Kempen en is het zelfs onder het Vlaamse peil gezakt. Dat is het gevolg van dalende bedrijfsinvesteringen in sectoren met een hoge specialisatiegraad en van een minder ontwikkelde tertiaire sector in vergelijking met de rest van Vlaanderen. Ongeveer 17 percent van de O&O-werkgelegenheid in Vlaanderen situeert zich in de Kempen. Dat cijfer wordt echter vertekend door de investeringen in de farmaceutische sector. Rond de kenniscentra ontbreken echter clusters van bedrijven die kunnen zorgen voor het verhogen van de productiviteit en het innovatievermogen van de bedrijven en het bevorderen van de creatie van nieuwe bedrijven.

Een aanzienlijk deel van de aangekondigde ontslagen in de Kempen heeft betrekking op bestaande onder-

zoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in de streek. Omdat onderzoek en ontwikkeling algemeen gezien wordt als een manier om andere economische activiteiten aan te trekken is dat des te meer verontrustend. Vanuit de Kempen werd reeds meermaals de ambitie uitgedrukt om uit te groeien tot een ware innovatieregio op het vlak van duurzame energie en milieutechnologie, onder meer door het innovatievermogen van de bedrijven in de Kempen te verhogen. Met die ambitie willen de Kempen het aantal hoogwaardige arbeidsplaatsen voor hoog- en lagergeschoolden laten toenemen en de internationale concurrentiekracht van de regio en de bedrijven waarborgen. Die ambitie wordt mee gerechtvaardigd door het feit dat de Kempen beschikken over een aantal onderzoeksinstellingen met een degelijke reputatie op dat vlak, zoals het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK), de Katholieke Hogeschool Kempen (KHK), en in het bijzonder VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek). Dat laatste bekleedt als Vlaamse instelling een unieke positie en speelt een centrale rol ten aanzien van andere Vlaamse publieke organisaties op het vlak van milieu, energie en afval, en ten aanzien van de Vlaamse kmo's. Het komt erop aan die verschillende kennisinstellingen te clusteren, zodat de samenwerking tussen de onderzoeksinstellingen zal verbeteren en er ruimte wordt gecreëerd om de economische valorisatie van de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten mogelijk te maken.

2. De Kempen als logistieke regio

Door hun ligging hebben de Kempen ook een aantal troeven op logistiek vlak. Het Vlaams Instituut voor de Logistiek (VIL) heeft in het kader van de oefening van de 'extended gateways' in Vlaanderen een aantal toplocaties aangeduid waar het mogelijk interessant is om logistieke activiteiten uit te bouwen die ook toegevoegde waarde creëren. In de Kempen heeft het VIL de Noorderkempen en de regio rond het Albertkanaal geïdentificeerd als potentiële toplocatie.

Vandaag de dag worden we echter geconfronteerd met een aantal knelpunten om die doelstelling waar te maken:

- de totale oppervlakte van bedrijventerreinen in de Kempen bedraagt ongeveer 4030 ha. Dat is 3 percent van de totale oppervlakte van het arrondissement Turnhout. Op basis van de inventaris van IOK (Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen) kan geconcludeerd

worden dat de voorraad aan beschikbare regionale en lokale bedrijventerreinen bijna is uitgeput en dat er geen groot terrein meer beschikbaar is. Uit gegevens van de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen blijkt dat in het arrondissement Turnhout 12 percent (571 ha) van alle percelen die in de structuurplannen als bedrijventerrein staan ingekleurd, onbenut is. Als men een groter aanbod aan beschikbare terreinen wil creëren, moeten ook die percelen op de markt komen. Zonder een groter marktaanbod aan bedrijventerreinen, komen de economische ontwikkeling van de streek en de creatie van nieuwe werkgelegenheid in het gedrang;

- de Kempen kampen met het probleem van verspreide woonkernen en bedrijventerreinen. Dat bemoeilijkt de bereikbaarheid. De ontsluiting door het openbaar vervoer is nog onvoldoende uitgewerkt, zeker met betrekking tot de bereikbaarheid van bedrijventerreinen. Door de gebrekkige bereikbaarheid met het openbaar vervoer wordt het autobezit en -gebruik in de Kempen gestimuleerd. De congestieproblemen in de Kempen nemen zienderogen toe. Onder andere de E313 en de noord-zuidverbinding zijn typische filegevoelige verbindingen.

De ontsluiting van de Kempen en de noodzakelijke verschuiving van wegtransport naar andere vervoersmodi moeten daarom verder prioriteit krijgen als belangrijke kritische succesfactor voor de verdere economische ontwikkeling van de regio. De toegankelijkheid en de leefbaarheid van de Kempen, en in het bijzonder van de belangrijke economische centra, moeten gegarandeerd worden en blijven. Weg-, spoor- en waterinfrastructuur moeten optimaal op elkaar afgestemd worden en voldoende uitgerust worden. Een optimaal locatiebeleid voor de inplanting van nieuwe vervoersgenererende activiteiten (bijvoorbeeld in de sfeer van logistiek en distributie) op multimodaal ontsloten locaties, een flankerend mobiliteitsbeleid met een slimme kilometerheffing voor vrachtvervoer en het verder ontwikkelen van de alternatieven voor het auto- en vrachtverkeer moeten leiden tot een multimodale shift voor het goederenvervoer.

3. De Kempen als zorgzame regio

Een groeiende zorgvraag, niet alleen veroorzaakt door de duidelijk startende vergrijzing van onze

bevolking, maar ook het gevolg van wijzigende opvattingen en mogelijkheden omtrent gezinsopvang, is ook in de Kempen een harde realiteit. De noodzakelijke verhoging van de activiteitsgraad, een doelstelling in het kader van de Verklaring van Lisbon en het Pact van Vilvoorde moet tevens gepaard gaan met de concrete invulling van de noodzakelijke randvoorwaarden. Innovatie beperkt zich niet enkel tot industriële toepassingen. Ook in de zorgsector is innovatiecapaciteit een troef.

Tevens moeten, op een objectieve basis, vraag en aanbod op het vlak van zorg op elkaar worden afgestemd in het kader van het Zorgregiodecreet, samen met de nieuwe planningen voor thuiszorg, rusthuiszorg enzovoort. Voor het geheel van de regio's moeten de prioriteiten bepaald worden. Op basis van een duidelijk afwegingskader kan er een extra zorgaanbod toegekend worden aan de Kempen.

Frans PEETERS

Tinne ROMBOUTS

Kathleen HELSEN

Bart MARTENS

Kris VAN DIJCK

Margriet HERMANS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° het Vlaamse regeerakkoord;
 - 2° de Septemberverklaring 2007, waarin de minister-president duidelijk aangeeft dat de Vlaamse Regering zal investeren in innovatie, onderzoek en ontwikkeling, talentontwikkeling, zorg en duurzaamheid om een dynamische economische groei te realiseren;
 - 3° de beleidsnota Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel 2004-2009, waarin onder meer een competitieve investeringsregio en een competitieve kenniseconomie als krachtlijnen worden geformuleerd en waarin ook het belang wordt beklemtoond van een kwaliteitsvolle ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, het verduurzamen van verouderde bedrijventerreinen en brownfields, het ontwikkelen van incubatiecentra en wetenschapsparken, de kennistransfer en de valorisatie van het onderzoek en de rol van de universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstellingen daarbij;
 - 4° de resolutie van het Vlaams Parlement van 19 april 2006 betreffende de reconversie van de Kempen naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in de nucleaire sector, waarin gepleit wordt voor een reconversieplan voor de Kempen;
 - 5° het sociaaleconomisch programma ‘Vlaanderen in Actie’;
- overwegende dat:
- 1° de regio Kempen geconfronteerd wordt met belangrijke ontslagen en herstructureringen bij vooraanstaande, innovatieve bedrijven;
 - 2° de aanwezige kennis in de Kempen met betrekking tot duurzame milieu- en energietechnologie moet worden benut;
 - 3° door de aanwezigheid van de kennispolen SCK, VITO en KHK, en de uitbouw van de milieutechnologievallei, de Kempen zich als innovatieve en duurzame regio kunnen posi-

tioneren, met ruimte voor extra hoogwaardige bedrijvigheid in het kader van het Campina-project;

- 4° een integrale aanpak waarbij onderzoek en valorisatie elkaar versterken en verankerd zijn in de regio, essentieel is om de Kempen te kunnen laten uitgroeien tot de Vlaamse regio bij uitstek op het vlak van duurzame energie en milieutechnologie;
 - 5° de Kempen zich nationaal en internationaal moeten kunnen positioneren als een aantrekkelijke ruimte om te ondernemen;
 - 6° de uitvoering van de noord-zuidverbinding Kempen, het zoeken naar oplossingen voor de congestie op de autosnelwegen (onder andere de E313), een locatiebeleid gericht op multimodaliteit en het aanmoedigen van alternatieven voor het auto- en vrachtverkeer noodzakelijke voorwaarden zijn om het verkeer te kanaliseren, de economische activiteiten te waarborgen, multimodale verbindingen te maken tussen groeipolen en de leefbaarheid van de Kempense dorpen te waarborgen;
 - 7° de regio Kempen een achterstand heeft met betrekking tot het aantal plaatsen in de zorgsector;
- vraagt de Vlaamse Regering:
- 1° in overleg met de regionale actoren uit de Kempen, dringend een reconversieplan voor de Kempen op te stellen naar aanleiding van de recente ontwikkelingen;
 - 2° daarbij rekening te houden met de creatie van voldoende, goed ontsloten ruimte om kwaliteitsvol en toekomstgericht te ondernemen;
 - 3° de kennispolen in de Kempen alle kansen te geven zich verder te ontwikkelen op de domeinen van de Vlaamse milieu- en energietechnologie;
 - 4° voldoende middelen uit te trekken voor onderzoek en ontwikkeling en zo innovatie te stimuleren;
 - 5° een bovenlokaal mobiliteitsplan, met inbegrip van alle vervoersmodi, voor de Kempen te ont-

wikkelen dat afgestemd is op het mobiliteitsplan van Antwerpen en van Limburg;

- 6° het ondernemerschap te stimuleren, ook door te investeren in onderwijs;
- 7° ter vrijwaring en verhoging van het welzijn van de inwoners van de Kempen en wegens de mogelijkheden inzake creatie van duurzame werkgelegenheid, werk te maken van kinderopvang, de toekenning van extra plaatsen in de zorg aan het arrondissement Turnhout en een Kempens hartcentrum uit te bouwen;
- 8° de bedrijven te begeleiden bij de geplande herstructurering, zodra de definitieve contouren van het interne sociaal overleg bekend zijn;
- 9° bij de nieuwe federale regering te blijven informeren naar haar visie op nucleaire activiteiten.

Frans PEETERS

Tinne ROMBOUTS

Kathleen HELSEN

Bart MARTENS

Kris VAN DIJCK

Margriet HERMANS
